

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

Διαχείριση Αποβλήτων

Ενότητα 1: Εισαγωγή (Γενικά Περιβαλλοντικά θέματα – Περιβαλλοντική Πολιτική).

Δρ. Σταυρούλα Τσιτσιφλή

Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας, Πολεοδομίας και
Περιφερειακής Ανάπτυξης

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Σκοποί ενότητας

- Παρουσίαση των βασικών παγκόσμιων περιβαλλοντικών προβλημάτων.
- Εισαγωγή στις βασικές έννοιες της περιβαλλοντικής πολιτικής: παγκόσμια και Ευρωπαϊκή.
- Εισαγωγή στην έννοια της Διαχείρισης των αποβλήτων.

Περιεχόμενα ενότητας

- Περιβαλλοντικά Προβλήματα.
- Διαχείριση Αποβλήτων.
- Περιβαλλοντική Πολιτική: Διεθνής και Ευρωπαϊκή.
- Στερεά Απόβλητα.
- Υγρά Απόβλητα.

Τα Περιβαλλοντικά Προβλήματα (α)

- Εξάντληση του στρώματος του όζοντος.
- Φαινόμενο του θερμοκηπίου.
- Μείωση της βιοποικιλότητας.
- Ατμοσφαιρική ρύπανση.
- Μόλυνση του νερού.
- Τοξικά χημικά.

Τα Περιβαλλοντικά Προβλήματα (β)

- Εξάντληση των φυσικών πόρων.
- Η περιβαλλοντική ρύπανση.
- Η αποδάσωση.
- Η ερημοποίηση.

Πηγή:Μπεσέρης, 2008.

Διαχείριση Αποβλήτων Ι

- Αστικά Λύματα:
 - υγρά απόβλητα που προέρχονται κυρίως από χώρους υγιεινής, κουζίνες, πλυντήρια.
 - Οδηγία 91/271/ΕΟΚ "για την επεξεργασία και διάθεση αστικών λυμάτων".
 - Κ.Υ.Α. 5673/400/1997.
 - ελάχιστη αναγκαία τεχνική υποδομή τα δίκτυα αποχέτευσης και οι εγκαταστάσεις επεξεργασίας λυμάτων.

Διαχείριση Αποβλήτων II

- Στερεά Απόβλητα.
- Επικίνδυνα Απόβλητα:
 - απόβλητα που περιέχουν ουσίες που χαρακτηρίζονται ως τοξικές, εκρηκτικές, εύφλεκτες, καρκινογόνες, ραδιενεργές, ερεθιστικές και μεταλλαξιογόνες.
 - Οδηγία 75/442/ΕΟΚ αναφέρεται στη διαχείριση αποβλήτων, ενώ η οδηγία 91/689/ΕΟΚ εξειδικεύεται στο αντικείμενο των επικίνδυνων αποβλήτων.

Διεθνείς Συμφωνίες για την προστασία του περιβάλλοντος

- 1971 Συνθήκη Ramsar.
- 1973 Συνθήκη MarPol.
- 1974 Διακήρυξη για το θαλάσσιο περιβάλλον της Βαλτικής.
- 1978 Συμφωνία για την ποιότητα των υδάτων μεγάλων λιμνών των ΗΠΑ και Καναδά.
- 1984 Διακήρυξη της Βρέμης για τις χώρες της Βόρειας Θάλασσας.

Πηγή: Μπεσέρης, 2008.

Συμφωνία του Ρίο, 1992

- Οι συμφωνίες που υπογράφηκαν στο Ρίο το 1992 περιλαμβάνουν τις εξής:
 - Διακήρυξη του Ρίο.
 - Ατζέντα 21.
 - Σύμβαση για την αλλαγή του κλίματος.
 - Σύμβαση για την βιοποικιλότητα.

Πηγή:Μπεσέρης, 2008.

Περιβαλλοντική Πολιτική

- Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα δε μπορεί να αγνοήσει το μέγεθος των επιπτώσεων της ανθρώπινης δραστηριότητας στο περιβάλλον και προχωρά σταδιακά στην εδραίωση μίας περιβαλλοντικής πολιτικής και νομοθεσίας.
- Τα στάδια για τη διαδικασία καταστατικής αναγνώρισης της κοινοτικής περιβαλλοντικής προστασίας είναι:
 - η Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη (1987).
 - η Συνθήκη του Μάαστριχτ (1992).
 - η Συνθήκη του Άμστερνταμ (1997-99).

Ευρωπαϊκή Περιβαλλοντική Πολιτική I

- Βασικοί στόχοι της περιβαλλοντικής πολιτικής της ΕΕ είναι (ΕΕ, 2013):
 - η ενίσχυση του φυσικού κεφαλαίου.
 - η προώθηση μιας οικονομίας που χρησιμοποιεί αποτελεσματικά τους πόρους της.
 - η διαφύλαξη της υγείας των πολιτών.
- Απαιτείται συλλογική δράση (εθνικές, περιφερειακές και τοπικές αρχές, επιχειρήσεις, ΜΚΟ, ιδιώτες).
- Συνεργασία με διεθνείς εταίρους.

Ευρωπαϊκή Περιβαλλοντική Πολιτική II

- Οι στόχοι της περιβαλλοντικής πολιτικής της ΕΕ συνοψίζονται τους εξής (Μπεσέρης, 2008):
 - Διατήρηση, προστασία, βελτίωση της ποιότητας του περιβάλλοντος.
 - Προστασία της υγείας του ανθρώπου.
 - Ορθολογική διαχείριση των φυσικών πόρων.
 - Προώθηση μέτρων σε διεθνές επίπεδο για την αντιμετώπιση των περιφερειακών ή παγκόσμιων περιβαλλοντικών προβλημάτων.

Ευρωπαϊκή Περιβαλλοντική Πολιτική III

- Οι αρχές στις οποίες βασίζεται είναι:
 - Αρχή της προφύλαξης και πρόληψης.
 - Αρχή της καταπολέμησης των καταστροφών του περιβάλλοντος στην πηγή πρόκλησή τους.
 - Αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει».
- Η Ευρωπαϊκή Πολιτική για το Περιβάλλον συμπεριλαμβάνει τα παρακάτω:
 - Αποτελεσματική χρήση των πόρων.
 - Βιοποικιλότητα και προστατευόμενες περιοχές.
 - Ευαισθητοποίηση των πολιτών.

Πηγή: Μπεσέρης, 2008

Ευρωπαϊκή Περιβαλλοντική Πολιτική IV

- Αέρας.
- Χημικά.
- Βιομηχανία.
- Διεθνή θέματα.
- Χρήση γης.
- Φύση και βιοποικιλότητα.

Ευρωπαϊκή Περιβαλλοντική Πολιτική V

- Θόρυβος.
- Έδαφος.
- Βιώσιμη Ανάπτυξη.
- Απόβλητα.
- Νερό.

Πηγή: <http://ec.europa.eu/environment/>

Στερεά Απόβλητα (α)

- Στην οικονομία της ΕΕ(27 κρατών μελών) παραγωγή 512kg ανά άτομο στερεών αστικών αποβλήτων το 2009 (ΕΕ, 2014).
- Κύριος στόχος της Ευρωπαϊκής πολιτικής για τα απόβλητα είναι να τα περιορίσει στην πηγή παραγωγής τους.
- Επαναχρησιμοποίηση και ανακύκλωση / ανάκτηση των υλικών που μπορούν να αποτελέσουν πολύτιμους πόρους.

Στερεά Απόβλητα (β)

- Έχει ήδη θεσπιστεί νομοθεσία σχετικά με ορισμένες κατηγορίες αποβλήτων, όπως τα απόβλητα ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού, συσκευασιών, ηλεκτρικών στηλών και συσσωρευτών και οχημάτων (προς απόσυρση), η οποία συμβάλλει στην αποτελεσματική χρήση των πόρων.
- **Waste Framework Directive**, ή Οδηγία 2008/98/ΕΚ για τα στερεά απόβλητα.
- Η απόφαση 2000/532/ΕΚ θεσπίζει την λίστα των αποβλήτων.

Υγρά Απόβλητα (α)

- Αντιμετωπίζονται στα πλαίσια της Διαχείρισης των υδατικών πόρων.
- Οδηγία Πλαίσιο για τα Νερά 2000/60/ΕΚ.
- Η Διαχείριση των αστικών λυμάτων καθορίζεται από την Οδηγία 91/271/ΕΟΚ «για την επεξεργασία και διάθεση αστικών λυμάτων», όπως αυτή τροποποιήθηκε με την Οδηγία 98/15/ΕΕ.
- Στην Ελλάδα η εν λόγω οδηγία έχει ενσωματωθεί στο εθνικό δίκαιο με την Κ.Υ.Α. 5673/400/1997 (Φ.Ε.Κ. 192Β/14-3-1997) με τίτλο "Μέτρα και Όροι για την επεξεργασία των Αστικών Λυμάτων".

Υγρά Απόβλητα (β)

- Προβλήματα παρουσιάζονται στην εφαρμογή των Κοινοτικών Οδηγιών:
 - Οδηγία 91/271/ΕΟΚ για την επεξεργασία των αστικών λυμάτων: μη συμμόρφωση λόγω καθυστερήσεων των έργων σε 9 περιοχές (ακατάλληλο σύστημα συλλογής και επεξεργασίας αστικών λυμάτων).
 - Οδηγία 2000/60/ΕΚ για την διαχείριση των υδατικών πόρων: μη κατάθεση Σχεδίων Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών - ΣΔΛΑΠ (η Ελλάδα μαζί με άλλα 6 Κράτη Μέλη).

Βιβλιογραφία

- Μπεσέρης Γ., (2008), «Συστήματα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης», ΕΑΠ, Πάτρα.
- Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2013)
http://europa.eu/rol/pdf/flipbook/el/environment_el.pdf (πρόσβαση Φεβρουάριος 2014).
- <http://ec.europa.eu/environment/newprg/index.htm#> (πρόσβαση Φεβρουάριος 2014).
- <http://www.eea.europa.eu/data-and-maps/indicators/municipal-waste-generation/municipal-waste-generation-assessment-published-4> (πρόσβαση Φεβρουάριος 2014).

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

Τέλος Ενότητας 1

Εισαγωγή (Γενικά Περιβαλλοντικά
θέματα – Περιβαλλοντική Πολιτική).

